

ಕೆರೆ ತುಂಬಿದರೆ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯದು!

ನೀರಿಗೂ ಒಂದು ಬಜೆಟ್ ಬೇಕು

ನೀರಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ ವಾಸ್ತವವಾಗುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಮನವಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ವಿರೋಧಗಳು, ನೀರಲ್ಲಿ ಹೋಳ ಅಡುವವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯಲು ಕೆರೆ, ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಸುತ್ತ ಗಲಾಟೆಯಾಗದಂತೆ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿ, ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು... ಹೀಗೆ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬರವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ನಿತ್ಯ ಸುದ್ದಿಗಳಿವೆ.

ಅರ್ಹವೆ ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲುಭಾಗವನ್ನು ಭಾಗದ ಅರ್ಹವೆ ನದಿ ಜಲಾನಯನವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಅರ್ಹವೆಯು ಕಾವೇರಿಯ ಉಪನದಿ. ನದಿ ಹುಟ್ಟುವ ನದಿ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಹೆಸರಾಚ್ಚುಪರಗೂ ಆದೊಂದು ಕೆರೆಸರಣಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆಕಟ್ಟಿ ಆದೊಂದು ಸಣ್ಣ ನದಿ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ನದಿ ಜಲಾನಯನದ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲೇದೇ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಸರಾಚ್ಚು ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪೇಗುಂಡನಹಳ್ಳಿ ಜಲಾಶಯಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಬಾಷ್ಪೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕೆಳಗಿಳಿದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಳೆಯಾದಾಗ ಮಣ್ಣು ತನುವಾಗಿ ಒರೆತೆಯ ನೀರಿಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡಿದರೂ ಜಲಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕುಸಿದಿದೆ ಹಾಗೂ ಮರುಪೂರಣವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ನೀರು ತೆತ್ತುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅದುಂದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಹಿರಿಯ, ಹೆಚ್ಚು ಬಾಷ್ಪೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದೆ ಹೊರತು, ನೀರಾವರಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದೆ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಾರದು.

ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಲಾಭವೆ?

ಬಾಷ್ಪೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡೆ ರೈತರಿಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಶೇ.90 ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡಿದರೆ ನೀರಿನ ಉಳಿಕೆ ಆಗಬಹುದು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನೀರಾವರಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ರೈತರ ಕೆಲಸ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ? ಬೃಹತ್ ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆತ್ತುವು ಬಹು ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ತಿರುಬ ರೈತರು ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶ ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗಲೂ ನೀರಿನ ಉಳಿಕೆ ಆದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದು. ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಇಲ್ಲದ ಸಣ್ಣ ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗೇನು ಪರಿಹಾರ? ಅಷ್ಟೊಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರುವ ಕಡೆ ಯಥೇಚ್ಛ ನೀರು ಬಳಸಿ ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಬಾಳೆ, ಅಡಕಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕೊಡು ಬಾವಿಯ ಕೊರತೆ, ಬೆಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಏರುಪೇರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಡ್ಡಾಡಿಕೊಂಡು!

ನೀರಿನ ಬರಗಾಲ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳೇನೂ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಟ್ರಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸಿಗುವ ನೀರಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ತತ್ಪಾರವಿದ್ದರೂ ಅಂತರ್ಜಲ ಬಿಸುದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುವ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ನೀರನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಇರುವಲ್ಲಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪಾರಿಶಿಷ್ಟ ಅಡ್ಡೆ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗದಂತೆ ಮರು ಹಂಚಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಡವರು ಸಣ್ಣ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಅಲ್ಲದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಬೆಳೆ, ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಮೇಲ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಬೇಕು. ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮನೆ ಬಳಕೆಯ ಅಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟ ಜಲಾನಯನ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಲ ಅಯವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಲಾಭಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಅಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ, ನೀರಾವರಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಜನಾರ್ಜನ ಅವರು ಜಲಾಂಜೀಲನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಅವರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಶೋಧಕರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್ ಮಂಡನೆಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿಗೂ ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳು ಘೋಷಣೆಯಾಗಿವೆ. ನೀರು ಎತ್ತುವ, ಹರಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಹನಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿಯೂ ಘೋಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಬೇಕು. ನೀರಿನ ಮರು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಚಿಸುವುದು ಸಕಾಲಿಕ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನೆಂದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದಷ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಹಣವಲ್ಲ ನೀರು ತಾನೆ! ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಕೊರತು ಸುಸ್ಥಾನಿರವ, ಸುಸ್ಥಾನಿರವಾಗಿರುವ ರೈತರು ಮತ್ತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆಸಲು ಮುಂದಾಗುವ ಹಾಗೆ ನೀರಿಗಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು (ಜನರ ಒತ್ತಾಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ) ಮುಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆ, ಲಭ್ಯತೆಯ ಪೂರ್ಣ ತಿಳಿವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಇಲ್ಲ!

ಅಭಿಮತ

- ಜನಾರ್ಜನ ಕೆರೆಗಡ್ಡೆ
- ಡಾ| ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಲೇಲಿ

ಇಂದು ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ? ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಮಳೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣ ನೋಡಿದರೆ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ನೀರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾವು ಅಂತರ್ಜಲವೂ ಕೊಡ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ನಂತರ ಕೆರೆ ನದಿಗಳೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವು ಎಂದು ಗಮನಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಪ್ಪುವ ಕೆಲವು ತಜ್ಞರೂ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಂದೋಲನಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆರೆಗಳ ಶೇಖರಣೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೋಟಿಗಲು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆರೆಗಳ ಕೋಡಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹೊರತು ಉಳಿದವುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೆರೆಯ ಹೊಳು ತೆಗೆದು ಶೇಖರಣೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಯಾಕೆ?

ಇಂದಿ ವಿಶ್ವ ದಿನ

ಇಂದಿ ಜಲಾನಯನದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೆರೆಗಳ ಹೊಳು ಎತ್ತಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಸರಿಹೋಗಬಲ್ಲದೇ? ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚುಜಲವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನೀರು ನೇರವಾಗಿ ಅಭಿಯಾನ ಪ್ರಮಾಣವಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವು ಬಹಳಷ್ಟು ಅಳಕೆ ಹೋಗಿ ಮಣ್ಣು ಒಣಗಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಮಳೆ ಬಂದರೂ ಕೆರೆ ಪಕ್ಕಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಾದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ತೇವವು ನಾವು ಬೆಳೆಯುವ ವಾರ್ಷಿಕ ನೀರಾವರಿ ಬೆಳೆಗಳು, ನೀರಿಗಿರಿ ಮುಂತಾದ ಗಿಡಮರಗಳ ಮೂಲಕ

ಜಲಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಜಗತ್ತಿನ ಇತರಡೆಗಳಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನೀರು ಇಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಸಾಲ ತಂದಾದರೂ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಆಗುವುದೇ? ಇರುವಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಇತ್ತರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಮೀನುಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ, ಮೊಸಳೆಗಳು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸುಗುಟ್ಟಿರುವ ವರದಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ? ಭೀಮಾನದಿಗಿಂತ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ 21 ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾರೇಜುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟಾದ ಮೇಲೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದ ನದಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ? ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಮಳೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೆರೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಳೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಆದನ್ನು ಆಯಾ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಲಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಜಗತ್ತಿನ ಇತರಡೆಗಳಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನೀರು ಇಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಸಾಲ ತಂದಾದರೂ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಆಗುವುದೇ? ಇರುವಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಇತ್ತರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭೀಮಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಮೀನುಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ, ಮೊಸಳೆಗಳು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸುಗುಟ್ಟಿರುವ ವರದಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ? ಭೀಮಾನದಿಗಿಂತ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ 21 ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾರೇಜುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟಾದ ಮೇಲೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದ ನದಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ? ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಮಳೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಮಳೆ ಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕೆರೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಳೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ನೀರಿನ ಕೊರತೆಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಆದನ್ನು ಆಯಾ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಡಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಯಿಲ್ಲ ತೋರಿಕೆಗಳಷ್ಟೇ ಬಡವರ ಪರ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಬರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರು ಸಂಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. - ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ, ಮಾಜಿ ಸಿಎಂ

ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಡಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಯಿಲ್ಲ ತೋರಿಕೆಗಳಷ್ಟೇ ಬಡವರ ಪರ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರದಿಂದ ಜನರು ಹಾಹಾಕಾರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಲು ಮೀನಮೇಷ ಎಣಿಸುತ್ತಿದೆ. - ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕ

ರಾಜ್ಯದ ಬರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರು ಸಂಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. - ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ, ಮಾಜಿ ಸಿಎಂ

8 ರೀತಿಯ ಮದುವೆಗಳಿವೆ; ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ರೀತಿ ಸಾಕು!

ಇಂದು ಅರೇಂಜ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಹಾಗೂ ಲವ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವೆರಡೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಬಲವಂತದ ವಿವಾಹ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಅಪಹರಣ ವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 8 ವಿಧದ ವಿವಾಹಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರೇಂಜ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಹಾಗೂ ಲವ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಕೂಡ ಸೇರಿವೆ! ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು 6 ವಿಧದ ವಿವಾಹಗಳೆಂದೂ ಕೂಡ ರೂಢಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಈಗ ಎರಡೇ ರೀತಿಯ ಮದುವೆಗಳೇಯಾದರೂ ಒಂಪಿಂಗ್ ಟುಗ್ಲೆ ಆಡಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೂಡ ರೂಢಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ಕಾಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿಗೆ ಮಣ್ಣುರಚಿಸಿ, ಹಣಕಾಸಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ... ಹೀಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ 'ಮದುವೆಯಲ್ಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ' ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇವೆ.

ಮದುವೆ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಾದು ನೋಡಿ, ಕನ್ಯೆ ತಾನೇ ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನನ್ನು ಮದುವೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ತು.

ವಿವಾಹ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬದಲಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟ. ಈ ಪದದ ಅರ್ಥವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಹ ವಿವಾಹ. ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಒಯ್ಯುವುದು ವಿವಾಹ. ಒಯ್ಯುವುದು ಯಾರನ್ನು? ಕನ್ಯೆಯನ್ನು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು? ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೂಲಕ ಮೋಕ್ಷದವರೆಗೆ.

ಆ ಪರತು ಏನೆಂದರೆ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಲೌಕಿಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ನಿಯಮ ವಿಧಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಹುಡುಗನ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ದಾನ ಮಾಡುವ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಾಪತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಮದುವೆಗಳು ಇದೇ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ.

1. **ಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿವಾಹ:** ತಂದೆಯಾದವನು ಮಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು. ಆ ವರ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಯವನು, ಸದಾಚಾರವಂತನು, ವಿಧ್ಯಾವಂತನು, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ತನ್ನ ಶತ್ರುನುಸಾರ ಮಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಕೊಂಚ ಮಾರ್ಪಡಾಗಿ, ಬಹುತೇಕ ಈ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಇಂದಿಗೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

2. **ದೈವ ವಿವಾಹ:** ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆಯು

5. **ಆಸುರ ವಿವಾಹ:** ಇದರಲ್ಲಿ ಹಣವೇ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಇದನ್ನು ಮಾನವ ವಿವಾಹವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರನೇ ಕನ್ಯೆಯ ವರನಿಗೆ ಬಂದು, ತಂದೆಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯ ರಾಜ ಮನೆತನದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಹಣದ ಅಸೆಗೆ ಬಡತನ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

6. **ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ:** ಹುಡುಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಾಗುವವನನ್ನು ತಾನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ ತಮ್ಮನು ತಾವು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿವಾಹವನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸದೇ ವಧು-ವರರೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳದಾಸನ ನಾಟಕದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ದುಷ್ಯಂತ ಹಾಗೂ ಶಕುಂತಲೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದು ಹೀಗೇಯೇ.